

**საქართველოს უზენაესი სასამართლო
განჩინება
საქართველოს სახელით**

საქმე №330210115001180907

საქმე №ას-72-2019

№ას-72-2019 მ-----ე

**19 აპრილი, 2019 წელი
ქ. თბილისი**

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:**

ზურაბ ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბესარიონ ალავეძე, ეკატერინე გასიტაშვილი

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი მოსმენის გარეშე

კასატორი – გ-----, მ-----, მ----- მ-----ეები, მ--- ა-----ი (მოპასუხეები)

მოწინააღმდეგე მხარე – ე----- გ-----ი (მოსარჩელე)

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 ოქტომბრის გადაწყვეტილება

კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და
ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა

დავის საგანი – სამკვიდრო მოწმობის ბათილად ცნობა, მესაკუთრედ
აღიარება, ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობა

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი:

სასარჩელო მოთხოვნა:

1. ე----- გ-----მა (შემდგომ – მოსარჩელე) სარჩელი აღძრა სასამართლოში გ-----, მ-----, მ-----, მ-----ების, მ--- ა-----ისა (შემდგომში – მოპასუხეები) და ე----- მ-----ის მიმართ და მოითხოვა 2014 წლის 7 ოქტომბერს ნოტარიუსის მიერ გ----- მ-----ის, მ----- მ-----ისა და მ----- მ-----ის სახელზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობის ბათილად ცნობა, სადავო უძრავი ქონების 3/5 ნაწილის მესაკუთრედ მოსარჩელის აღიარება, 2014 წლის 21 ნოემბერს მ----- და მ----- მ-----ებს (შემდგომ – ჩუქების მხარეები) შორის გაფორმებული უძრავი ნივთის ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, 2015 წლის 16 აპრილს გ----- -- მ-----ესა და მ--- ა-----ს (შემდგომ – მეორე ჩუქების მხარეები) შორის გაფორმებული უძრავი ნივთის ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობა.

სარჩელის საფუძვლები:

2. მოსარჩელის განმარტებით, 1994 წლის ოქტომბრიდან ფაქტობრივ საქორწინო ურთიერთობაში იმყოფებოდა ბ----- მ-----ესთან (შემდგომ – მოსარჩელის მეუღლე, გარდაცვლილი). თანაცხოვრების პერიოდში, 1996 წლის 2 ოქტომბერს შეეძინათ შვილი – ე----- მ-----ე (შემდგომ – მოსარჩელის შვილი). 1997 წელს მოსარჩელის მეუღლეს მიღება-ჩაბარების აქტით საკუთრებაში გადაეცა 580 კვ.მ ნაკვეთი, რომელზეც იდგა მხოლოდ საბაზისო სახლი შავი კარკასით. მეუღლეთა თანაცხოვრების თავდაპირველ პერიოდში ცოლ-ქმარი ცხოვრობდა მოსარჩელის კუთვნილ ბინაში.

3. 2009 წლის 27 აგვისტოდან მეუღლეები გატარდნენ რეგისტრირებულ ქორწინებაში. მეუღლეთა თანაცხოვრების პერიოდში მხოლოდ მოსარჩელე უზრუნველყოფდა ოჯახს მატერიალურად, რადგან მისი მეუღლე უმუშევარი იყო. მოსარჩელე, როგორც კერძო რეპეტიტორი, იღებდა ანაზღაურებას და არჩენდა ოჯახს. მძიმე ეკონომიკური მდგომარეობის გამო, იგი იძულებული გახდა, დაეგირავებინა ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული უძრავი და მოძრავი ქონება, რათა აღებული თანხით კარკასული ტიპის არასაცხოვრებელ ნაგებობაზე დაეშენებინა ფართი. 2008 წელს მან სხვა პირის სასარგებლოდ იპოთეკით დატვირთა ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება, რის სანაცვლოდ მიიღო 8000 აშშ დოლარი და ოჯახთან ერთად საცხოვრებლად გადავიდა სხვა მისამართზე. იქ საკმაოდ დროის მანძილზე ეზოში მდგარ ფიცრულში უწევდა ცხოვრება. სწორედ 2008 წლიდან მეუღლეებმა ეტაპობრივად დაიწყეს სამშენებლო, სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარება ზემოხსენებულ უძრავ ქონებაზე. მშენებლობის პროცესი გაგრძელდა რამდენიმე წლის განმავლობაში, კერძოდ, 2009 წლიდან ცოლ-ქმარი აქტიურად შეუდგა სახლის სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებას, რაც გაგრძელდა 2013 წლამდე. დამატებითი თანხების საჭიროებიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ 2010 წელს იპოთეკით დატვირთვა კუთვნილი საცხოვრებელი ბინა და სესხად მიღებული თანხიდან – 12000 აშშ

დოლარიდან 8000 აშშ დოლარით დაფარა 2008 წლის იპოთეკის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სესხი, ხოლო დარჩენილი თანხა მოხმარდა სადავო საცხოვრებელი სახლის გაუმჯობესებას. სახლის მშენებლობაზე, რეკონსტრუქციასა და დაგეგმარებაზე მოსარჩელის გაწეული ხარჯით ქონების ღირებულება მნიშვნელოვნად გაიზარდა. ძირითადი სამშენებლო სამუშაოები ჩატარდა მეუღლეთა რეგისტრირებული ქორწინების პერიოდში. სწორედ ამიტომ სადავო სახლი წარმოადგენდა მათ თანასაკუთრებას.

4. ოჯახის რთული მატერიალური მდგომარეობიდან გამომდინარე, 2014 წლის 17 სექტემბერისათვის (ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვადაში) მოსარჩელემ ვერ შეძლო თანხის გამსესხებლისათვის დაბრუნება, რის გამოც იძულებული გახდა, ნასყიდობის ხელშეკრულებით გაესხვისებინა ზემოაღნიშნული უძრავი ქონება, რათა მიღებული თანხით დაეფარა სესხი.

5. 2014 წლის 14 თებერვალს გარდაიცვალა მისი მეუღლე. 2014 წლის 7 ოქტომბერს მემკვიდრე მოპასუხეებმა, რომლებიც მამკვიდრებლის შვილები არიან პირველი ქორწინებიდან, მიმართეს ნოტარიუსს და მოითხოვეს მოსარჩელის მეუღლისა და მათი მამის დანაშთ ქონებაზე კუთვნილი ნაწილის მისაღებად სამკვიდრო მოწმობის გაცემა იმ მიზნით, რომ მოსარჩელისათვის ხელი შეეშალათ კუთვნილი წილის მიღებაში. ნოტარიუსმა, ფაქტების გამოკვლევის გარეშე, 2014 წლის 7 ოქტომბერს გასცა სამკვიდრო მოწმობა, რითაც მემკვიდრე მოპასუხეებს მიაკუთვნა თითოეულს ქონების 1/5 წილი, რითაც უკანონოდ განიკარგა მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონების 3/5 წილი. იქიდან გამომდინარე, რომ სადავო სახლი წარმოადგენდა არა ინდივიდუალურ, არამედ მეუღლეთა საერთო ქონებას.

6. მემკვიდრე მოპასუხეებმა ურთიერთშეთანხმებით გააფორმეს ჩუქების ხელშეკრულებები იმ მიზნით, რომ მოსარჩელეს გართულებოდა კუთვნილი წილის რეგისტრაცია. ფორმალურად მოახდინეს ჩუქების ხელშეკრულების გაფორმება, რაც არღვევს კანონით დადგენილ წესსა და აკრძალვებს, ეწინააღმდეგება საჯარო წესრიგსა და ზნეობის ნორმებს.

მოპასუხეების პოზიცია:

7. მოპასუხეებმა არსებითი შესაგებლის წარდგენის გზით სარჩელი არ ცნეს და მიუთითეს, რომ მოსარჩელის ოჯახს მატერიალურად უზრუნველყოფდა მისი მეუღლეც, რომელსაც ჰყავდა ავტობომილი და გააჩნდა სხვა უძრავი ქონებაც. სადავო საცხოვრებელი ბინის სამშენებლო სამუშაოები ჩატარებულია გარდაცვლილი მეუღლისა, მისი შვილის – ერთ-ერთი მოპასუხისა და სიძის მიერ. სამშენებლო მასალებით კი მშენებლობის დროს უზრუნველყოფდა გარდაცვლილის ძმა. ოჯახს ასევე გააჩნდა ქორწინების პერიოდში რეგისტრირებული საცხოვრებელი ბინა, რომელიც მოსარჩელემ გაასხვისა 2014 წლის 4 მარტს 30000 აშშ დოლარად და წილი, კომპენსაციის სახით, თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 1 აპრილის

გადაწყვეტილებით დაეკისრა მოსარჩელეს.

8. მოსარჩელემ მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება იმიტომ კი არ გაასხვისა, რომ ველარ შეძლო საქმეში წარმოდგენილი სესხისა და იპოთეკის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული თანხის გადახდა, არამედ, რადგან მას მოსარჩელეთა სასარგებლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით დაკისრებული ჰქონდა 9000 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა. სწორედ ამ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე, მოსარჩელემ ბინა ფორმალურად, თითქოსდა უძრავი ნივთის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე გადაუფორმა თავის ნათესავს.

9. მემკვიდრე მოპასუხეებმა, როგორც პირველი რიგის კანონიერმა მემკვიდრეებმა (შვილებმა) კანონით დადგენილ ვადაში მიმართეს ნოტარიუსს გარდაცვლილი მამის დანაშთ ქონებაზე სამკვიდრო მოწმობის მისაღებად. მათ ხელი არ შეუშლიათ მოსარჩელისათვის კუთვნილი წილის მიღებაში, ვინაიდან მოსარჩელის და მისი შვილის კუთვნილ წილზე ნოტარიუსს სამკვიდრო მოწმობა არ გაუცია და მათ ნებისმიერ დროს შეუძლიათ, მიიღონ მათი წილი. მოპასუხეებმა კანონით დადგენილ ვადაში და, არა სამკვიდროს ფაქტობრივად დაუფლების გზით, მიიღეს მემკვიდრეობა და ნოტარიუსმა ყველა სამართლებრივი ნორმის დაცვით გასცა სამკვიდრო მოწმობა თითოეულზე 1/5 წილის ნაწილში.

10. რაც შეეხება სადავო ჩუქების ხელშეკრულებას, იგი არ ატარებს ფორმალურ ხასიათს. ჩუქება განხორციელდა რეალურად თავისი სამართლებრივი შედეგებით.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

11. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 26 მარტის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც მოსარჩელემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი და ფაქტობრივ-სამართლებრივი დასაბუთება:

12. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით მოსარჩელის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, სარჩელი დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი გარდაცვლილი მამკვიდრებლის დანაშთ სამკვიდრო 580 კვ.მ-ზე 2014 წლის 7 ოქტომბერს მემკვიდრე მოპასუხეების სახელზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობა 3/10 ნაწილში, ბათილად იქნა ცნობილი 580 კვ.მ-ზე 2014 წლის 21 ნოემბერს ჩუქების მხარეებს შორის დადებული ჩუქების ხელშეკრულება 1/10 ნაწილში და მეორე ჩუქების მხარეებს შორის 2015 წლის

16 აპრილს დადებული ჩუქების ხელშეკრულება 1/10 ნაწილში, მოსარჩელე დარეგისტრირდა 580 კვ.მ სადავო უძრავი ქონების 3/5 წილის მესაკუთრედ შემდეგ გარემოებათა გამო:

13. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ 1996 წლის 2 ოქტომბერს მოსარჩელესა და მის აწ გარდაცვლილ მეუღლეს შეეძინათ საერთო შვილი (მოსარჩელის შვილი).

14. 1997 წლის 30 აპრილის მიღება-ჩაბარების აქტით მოსარჩელის მეუღლემ საკუთრებაში მიიღო 580 კვ.მ მიწის ნაკვეთი.

15. მეუღლეთა შორის ქორწინების რეგისტრაცია განხორციელდა 2009 წლის 27 აგვისტოს.

16. მოსარჩელემ სარჩელით მოითხოვა სადავო უძრავი ქონების 3/5 ნაწილის მესაკუთრედ ცნობას იმ დასაბუთებით, რომ მეუღლეებს ერთად ცხოვრების პერიოდში სადავო უძრავი ქონების მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება მოხდა, კერძოდ, ქონება საწყის მდგომარეობაში მხოლოდ საბაზისო შავ კარკასულ მდგომარეობაში იყო, 2008 წლიდან მეუღლეებმა ეტაპობრივად დაიწყეს სამშენებლო, სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარება. მშენებლობის პროცესი გაგრძელდა რამდენიმე წლის განმავლობაში, კერძოდ, 2009 წლიდან ცოლ-ქმარი აქტიურად შეუდგა სახლის სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებას და აღნიშნული გრძელდებოდა 2013 წლამდე. დამატებითი თანხების საჭიროებიდან გამომდინარე, 2010 წელს მოსარჩელემ იპოთეკით დატვირთვა კუთვნილი საცხოვრებელი ბინა და სესხად მიღებული თანხიდან – 12000 აშშ დოლარიდან 8000 აშშ დოლარით მოახდინა 2008 წლის იპოთეკის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სესხის თანხის დაფარვა, ხოლო დარჩენილი თანხა მოხმარდა სადავო საცხოვრებელი სახლის გაუმჯობესებას. სახლის მშენებლობაზე, რეკონსტრუქციასა და დაგეგმარებაზე მოსარჩელის მიერ გაწეული ხარჯებით ქონების ღირებულება მნიშვნელოვნად გაიზარდა. ძირითადი სამშენებლო სამუშაოები ჩატარდა მეუღლეთა რეგისტრირებული ქორწინების პერიოდში. სწორედ ამიტომ სადავო სახლი წარმოადგენს მათ თანასაკუთრებას.

17. ამდენად, წინამდებარე სააპელაციო საჩივრის განსახილველად უნდა დადგინდეს სადავო უძრავ ქონებაზე სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების ჩატარება განხორციელდა თუ არა მეუღლეთა ქორწინების განმავლობაში და ზემოაღნიშნულით მოხდა თუ არა უძრავი ქონების მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება.

18. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის (შემდგომ – სსსკ) მე-4 მუხლის, 102-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო პალატამ ურადღება მიაქცია იმ გარემოებაზე, რომ მეუღლეთა ქორწინების განმავლობაში სადავო უძრავ ქონებაზე სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების ჩატარების საკითხის გამოსარკვევად პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაიკითხნენ მოწმეები.

19. განსახილველ საქმეზე მოწმის სახით დაკითხულ იქნენ მოსარჩელის მხარეზე მოწმეები: ე----- კ-----, ნ--- ა-----, რ----- მ-----, ც----- ნ-----, ხოლო

მოპასუხის მხარეს – დ---- მ-----ე და ნ----- ბ-----. მოწმედ დაკითხულმა ე---- კ----მ, რომელიც 1998 წლიდან სადავო უძრავი ნივთის მეზობლად მცხოვრები პირია განმარტა, რომ როდესაც სადავო სახლის მისამართზე მოსარჩელესთან სტუმრად მივიდა ფიცრულ სახლში მიიწვიეს, ეზოში სახლის ჩონჩხი იდგა, კედლები იყო მხოლოდ, შიგნით არაფერი არ იყო, ბოლო წლებში აკეთებდნენ, ამოიყვანეს კედლები, ოთახები, გააკეთეს ჭერი.... ქუჩაში ყოველი გამოსვლის დროს ხედავდა როგორ აკეთებდნენ.. სახლი რომ გააკეთეს ფარდული დაანგრეს და საცხოვრებლად სახლში გადავიდნენ... მოსარჩელის მეუღლე არ მუშაობდა, ამის შესახებ მას თავად არაერთხელ უთქვამს, მოსარჩელე სკოლაში მუშაობდა, ბავშვებსაც ამზადებდა...

20. მამკვიდრებელი რომ გარდაიცვალა დასრულებული სახე ჰქონდა იმ ოთახს, სადაც მივიდა, სხვაგან არ შესულა.. (24.01.2018წ. სხდომის ოქმი 12:54:20-12:55:05; 12:59:05-12:59:25; 13:01:01-13:01:40; 13:02:30) მოწმე ნ--- ა-----, რომელიც ასევე სადავო საცხოვრებელი სახლის მეზობლად მცხოვრები პირია განმარტა, რომ მოსარჩელის მეზობლად 2008 წლიდან ცხოვრობს, მოსარჩელის ოჯახთან ურთიერთობა დაახლოებით 2009 წლიდან დაიწყო, ამ პერიოდისთვის სადავო საცხოვრებელ სახლში შესასვლელი გასაკეთებული იყო, ბადეები იყო გადაფარებული, არ იყო გადატიხრული შიდა ოთახები, აღნიშნული საუშაოები მისი იქ ცხოვრების პერიოდში გაკეთდა.. მოწმის განმარტებით მოსარჩელე რეპეტიტორობდა, მოსაწავლეებს ამზადებდა ინგლისურ ენაში.. (24.01.2018წ. სხდომის ოქმი, 13:12:40-13:12:54; 13:14:10-13:14:10-13:15:20; 13:15:40)

21. მოწმე რ---- მ-----ის განმარტებით, 2004 წლიდან სადავო სახლის მეზობლად ცხოვრობს, დაახლოებით 2008-2009 წელს სახლის მეორე სართულზე ტიხრები მან ამოიყვანა, არსებული ფართი ოთახებად აქცია და შემდეგ შელესა, მოწმის განმარტებით, 2008 წლიდან სადავო სახლში ცხოვრობდნენ მოსარჩელე, მისი მეუღლე და შვილი. (იხ 24.01.2018წ. სხდომის ოქმი, 13:23:10-13:23:40)

22. მოწმე ც----- ნ-----ის განმარტებით, 1997 წლიდან სადავო სახლის მეზობლად ცხოვრობს, თავდაპირველად შენობა კარკასულ მდგომარეობაში იყო, კერძოდ, ოთახები არ იყო გატიხრული, სახლში არ იყო იატაკი.. ოჯახი ფიცრულში ცხოვრობდა, სტუმრებსაც იქ იღებდნენ, რადგან სახლი ისეთ მდგომარეობაში იყო, სტუმრების მისაღებად არ გამოდგებოდა. მამკვიდრებლის გარდაცვალებამდე ბოლო წლებში გაკეთდა სახლი, კედლები მაშინ აშენდა და შეიღებდა... სამუშაოები ეტაპობრივად მიმდინარეობდა, რაშიც გარდაცვლილს მისი მეუღლეც ეხმარებოდა... მოსარჩელე სკოლაში მუშაობდა, გარდა ამისა, ბავშვებს ამზადებდა ინგლისურში, მისი მეუღლე შიგადაშიგ მუშაობდა, ხან ჰქონდა სამუშაო, ხან არა... (24.01.2018წ. სხდომის ოქმი, 13:32:50-13:33:19; 13:33:46-13:34:07; 13:35:08-13:37:30; 13:38:20)

23. მოწმე დ---- მ-----ის განმარტებით, იგი გარდაცვლილის ძმაა. ძმებმა ერთად მიიღეს მიწის ნაკვეთები, სახლის მშენებლობასაც ერთობლივად აწარმოებდნენ.. მშენებლობა 1988 წელს დაიწყო შავი კარკასის მშენებლობა 1994 წელს დასრულდა.. სახლში ბოლო სამუშაოები დაახლოებით 2000

წლისთვის შესრულდა, კერძოდ, სახლში გაკეთდა მოაჯირები..(28.02.2018წ. 15:25:10-15:25:18; 15:27:25-15:27:31; 15:30:10-15:30:50) მოწმე ნ----- ბ-----ს განმარტებით, რომელიც ერთ-ერთი მემკვიდრე მოპასუხის მეუღლეა (მამკვიდრებლის სიძეს), განმარტა, რომ იგი, როგორც ხელოსანი, ხშირად ეხმარებოდა სიმამრს სადავო სახლში სამშენებლო სამუშაოების შესრულებაში. დაახლოებით 1988 წელს გაიჭრა საძირკველი და აშენდა შავი კარკასი. 1995 წლამდე სახურავიც გადაეხურა შენობას. მოწმე უშუალოდ იღებდა მონაწილეობას კედლების ამოყვანის, საშენი მასალის მოზიდვის და სხვა სახის სამუშაოების განხორციელებაში.

24. სსიპ „ლეკან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს“ 2016 წლის 9 ივლისის დასკვნის მიხედვით, კითხვაზე, დადგენილ იქნეს 2009 წლიდან დღემდე სადავო სახლზე ჩატარებული სამშენებლო სარემონტო სამუშაოების ღირებულება, მოსარჩელის მითითებით, ჩატარებული სამშენებლო, სარემონტო სამუშაოების საორიენტაციო სახარჯთაღრიცხვო ღირებულება 2016 წლის მე-2 კვარტლის დონეზე, განისაზღვრა 38645,96 ლარით.

25. განსახილველ შემთხვევაში სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოწმედ დაკითხული პირები ე----- კ----, ნ--- ა-----, რ---- მ----- და ც----- ნ----- - წარმოადგენენ რა სადავო საცხოვრებელი სახლის მეზობლად მცხოვრებ პირებს, მოსარჩელის მეზობლებს, რომლებიც სადავო სახლის მეზობლად ცხოვრობდნენ სადავო პერიოდის (2009-2014წწ.) განმავლობაშიც, მეუღლეთა ქორწინების განმავლობაში სადავო საცხოვრებელ სახლზე სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების ჩატარებასთან დაკავშირებით მათი ჩვენება შესაბამისი გარემოების დადგენისთვის საკმარის მტკიცებულებად უნდა ჩაითვალოს. ამ მიმართებით პალატამ უურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ დასახელებული მოწმეების განმარტების მიხედვით, მოსარჩელე მეუღლესთან და ვაჟიშვილთან ერთად მისამართზე საცხოვრებლად გადასვლის პირველ ეტაპზე (2008წ.) სახლის გვერდით აშენებულ ფარდულში ცხოვრობდა, რამეთუ სახლი მისი მდგომარეობის გათვალისწინებით საცხოვრებლად უვარგისი იყო. მოგვიანებით ჩატარებული სამუშაოების ოთახების გადატიხვრის, შელესვის, იატაკის და ჭერის გაკეთების შედეგად, სახლი საცხოვრებლად ვარგისი გახდა და ოჯახი ფარდულიდან სადავო სახლში გადავიდა.

26. დასახელებულ მოწმთა ჩვენების მიხედვით, აღნიშნული სამუშაოების წარმოებაში მოსარჩელეს თავადაც ეხმარებოდნენ (იხ. რ---- მ-----ის და ც----- ნ-----ის ჩვენება) საწინააღმდეგოზე მეტყველ მტკიცებულებად ვერ იქნება მიჩნეული საქმეზე მოწმის სახით დაკითხული გარდაცვლილის ძმისა და მ----- ბ-----ს ჩვენებები. ძმის განმარტების მიხედვით, საცხოვრებელი სახლის კარკასის მშენებლობა 1994 წელს დასრულდა, ბოლო სამუშაოები კი დაახლოებით 2000 წელს შესრულდა.

27. საგულისხმოა, რომ ძმის განმარტების თანახმად, 1994 წელს პენსიაზე გავიდა და სოფელში გადავიდა, ამჟამად კი იგი სხვაგან ცხოვრობს.

28. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ გარდაცვლილის ძმის ჩვენება სადავო გარემოების, კერძოდ, მეუღლეთა ქორწინების პერიოდში (2009-2014წ.წ) უძრავ ნივთზე სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების ჩატარება/არ ჩატარების ფაქტის ობიექტურად ამსახველ მტკიცებულებად ვერ მიიჩნევა, რამეთუ მოსარჩელის მოწმეებისგან განსხვავებით, რომელთაც სადავო საცხოვრებელ სახლთან თითქმის ყოველდღიური შეხება გააჩნდათ და საკუთარი თვალთა ნანახ ფაქტებს გადმოსცემენ, როგორ მიმდინარეობდა სამუშაოები, გარდაცვლილის ძმა ვერ მიუთითებს სადავო პერიოდში საცხოვრებელ სახლთან მის უშუალო შემხებლობაზე. იგი მხოლოდ იმ პერიოდზე მითითებით შემოიფარგლება, როდესაც სახლის კარკასის მშენებლობა მიმდინარეობდა. რაც შეხება მოწმე მ----- ბ-----ს ჩვენებას, დასახელებული მოწმის ჩვენების შეფასებისას სასამართლო მხედველობაში იღებს იმ გარემოებას, რომ მ----- ბ----- ერთ-ერთი მემკვიდრე მოპასუხის მეუღლეა, შესაბამისად, სასამართლო მიიჩნევს, რომ დასახელებული მოწმე წარმოადგენს საქმის შედეგით პირდაპირ თუ არაპირდაპირ დაინტერესებულ პირს, რამეთუ სარჩელის დაკმაყოფილებით სადავო უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლებას დაკარგავს მოწმის მეუღლე.

29. საგულისხმოა, რომ სადავო პერიოდს (2009-2014წწ.) ემთხვევა მოსარჩელის მიერ მის საკუთრებაში არსებული ბინის უზრუნველყოფით სოლიდური თანხის სესხად მიღების ფაქტი. კერძოდ, დადგენილია, რომ 2008 წლის 23 აპრილს, ერთი მხრივ, გამსესხებელსა და, მეორე მხრივ, მოსარჩელეს (მსესხებელს) შორის დაიდო სესხის, იპოთეკისა და ბინით სარგებლობის ხელშეკრულება, რომლითაც გამსესხებელმა მოსარჩელეს ასესხა 8600 აშშ დოლარი.

30. 2010 წლის 17 სექტემბერს სხვა გამსესხებელსა და მოსარჩელეს (მსესხებელს) შორის დაიდო სესხის იპოთეკისა და ბინით სარგებლობის ხელშეკრულება, რომლითაც გამსესხებელმა მოსარჩელეს ორი წლის ვადით ასესხა 12 000 აშშ დოლარი.

31. 2012 წლის 19 მარტის სესხის და იპოთეკის ხელშეკრულებაში ცვლილებების და/ან დამატების შეტანის შესახებ ხელშეკრულების მიხედვით, იპოთეკარმა მესაკუთრე მოსარჩელეს დამატებით გადასცა 1500 აშშ დოლარი. გარდა ამისა, უდავოა, რომ მოსარჩელე დასაქმებული იყო ინგლისური ენის პედაგოგად, იგი, ამავედროულად, კერძო რეპეტიტორობასაც ახორციელებდა.

32. საბოლოოდ, საქმის მასალების ერთობლიობაში შინაგანი რწმენით შეფასების საფუძველზე, სააპელაციო პალატამ დადასტურებულად მიიჩნია ფაქტი, რომ სადავო უძრავ ქონებაზე სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები მეუღლეთა ქორწინების განმავლობაში განხორციელდა.

33. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდგომ – სსკ) 1151-ე, 1152-ე, 1158-ე, 1163-ე მუხლების საფუძველზე სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ უპირველეს ყოვლისა, ყურადღება გასამახვილებელია ქორწინებამდე შეძენილი ქონების ღირებულების მნიშვნელოვნად გაზრდაზე იმ ხარჯების შედეგად, რაც ქორწინების განმავლობაში იქნა გაწეული. ქონებაზე

ქორწინების პერიოდში ჩატარებული სარეკონსტრუქციო სამუშაოები და გაწეული ხარჯი, რომლის შედეგად უმნიშვნელოდ გაიზარდა ქონების ღირებულება, არ არის საკმარისი სამართლებრივი რეჟიმის ტრანსფორმაციისათვის. აუცილებელია, ქონების ღირებულების მნიშვნელოვანი გაზრდა. ქონების ღირებულების მნიშვნელოვნად გაზრდად ითვლება გადაგეგმარება, მშენებლობის დასრულება, გადაკეთება, ე.ი. კანონმდებელი ყურადღებას ამახვილებს არა მარტო ქონების ღირებულების გაზრდაზე, არამედ ამ ღირებულების მნიშვნელოვანი გაზრდის თავისებურებაზე.

34. სააპელაციო პალატამ გაითვალისწინა, რომ წინამდებარე გადაწყვეტილებით მეუღლეთა ქორწინების განმავლობაში სადავო საცხოვრებელ სახლს ჩაუტარდა სამშენებლო/სარემონტო სამუშაოები (ოთახების გადატიხვრა, კედლების შელესვა, იატაკის და ჭერის გაკეთება), რომლითაც ქონება კარკასული მდგომარეობიდან საცხოვრებლად ვარგის მდგომარეობაში გადავიდა, ამდენად, აღნიშნული საკმარისია მეუღლის ინდივიდუალური საკუთრების მეუღლეთა თანასაკუთრების სამართლებრივ რეჟიმში ტრანსფორმაციისათვის.

35. სსკ-ის 54-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ სადავო უძრავ ქონებასთან მიმართებით დადასტურებულად იქნა მიჩნეული მოსარჩელის, როგორც გარდაცვლილი მამკვიდრებლის მეუღლის თანასაკუთრების უფლება, აღნიშნული გარემოება საკმარისი საფუძველია 580 კვ.მ უძრავ ქონებაზე 2014 წლის 7 ოქტომბერს ნოტარიუსის მიერ მემკვიდრე მოპასუხეების სასარგებლოდ გაცემული საკვიდრო მოწმობის 3/10 ნაწილში ბათილად ცნობისთვის.

36. 2014 წლის 21 ნოემბერს და 2015 წლის 16 აპრილს ერთსა და იმავე უძრავ ნივთზე დადებული სადავო ჩუქების ხელშეკრულებები ბათილად უნდა იქნეს ცნობილი თითოეული ხელშეკრულების 1/10 ნაწილში.

37. სსკ-ის 56-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ მოჩვენებითი გარიგების არსებობის შემთხვევაში, არ არსებობს ნების გამოვლენის გარეგანი დათქმა. ამ შემთხვევაში აუცილებელია, რომ ნების გამომვლენი და ნების მიმღები მოქმედებდნენ შეთანხმებით და ორივე აცნობიერებდეს ნების ნაკლს. მოჩვენებითი გარიგების დროს კანონი ადგენს კავშირს ფიქტიურ გარიგებასა და ნების მიმღები ადრესატის თანხმობას შორის. ამრიგად, განსახილველი ნორმით იგულისხმება ის შემთხვევა, რომლითაც, როგორც ნების გამომვლენი, ისე ნების მიმღები მოქმედებდნენ იმ განზრახვის გარეშე, რომ ამ გარიგებას შესაბამისი იურიდიული შედეგი მოჰყვეს. ყოველივე აღნიშნული მიუთითებს იმაზე, რომ მოჩვენებითი გარიგებას ახასიათებს მხარეთა „ურთიერთშეთანხმება“, „გარიგება“ მოჩვენებითი ნების გამოვლენის შესახებ. ამ შემთხვევაში ორივე მხარეს გაცნობიერებული აქვს, რომ ასეთი ნების გამოვლენას არ მოჰყვება იურიდიული შედეგი.

38. სასამართლო პრაქტიკამ აჩვენა, რომ ძირითადად მოჩვენებითი გარიგების დადება დაკავშირებულია მესამე პირებთან არსებულ

ურთიერთობასთან, (მაგალითად, მოჩვენებითი გარიგების დადების ერთ-ერთ მოტივს შეიძლება წარმოადგენდეს მესამე პირის მოტყუება, პასუხისმგებლობისაგან თავის არიდება და ა.შ.). ამრიგად, იმისათვის, რომ სასამართლომ სადავო გარიგება მიიჩნიოს მოჩვენებით გარიგებად, აუცილებელია ისეთი ფაქტობრივი გარემოებების არსებობა, რომლებიც მიუთითებენ ნების გამოვლენის ნაკლზე, ფიქტიური გარიგების შესახებ „ურთიერთშეთანხმებაზე“ საერთო მიზანზე, რაც არ შეესაბამება მათ მიერ გარეგანი ნების გამოვლენას.

39. ამ მხრივ, მნიშვნელოვანია პრეზუმფციებისა და მტკიცების ტვირთის სწორად განსაზღვრა. მითითებული გარემოებების დადასტურება ეკისრება პირს, რომელიც ითხოვს ამ საფუძვლით გარიგების ბათილობას, რადგან თუნდაც მოსარჩელე უთითებდეს გარიგების ერთი მხარის არაკეთილსინდისიერებაზე, ივარაუდება, რომ გარიგების მეორე მხარე მოქმედებდა კეთილსინდისიერად, რისი გაქარწყლება ევალება მოსარჩელეს, მაგრამ იმ შემთხვევაში, როდესაც გარიგება იდება ნათესავებს (მაგალითად, დედა-შვილს შორის) ან სხვა ოჯახის წევრებს შორის, ივარაუდება, რომ ოჯახის წევრებისათვის ცნობილია არსებული ვალდებულებებისა და, ასევე მათი ოჯახის წევრის მიერ ქონებრივი პასუხისმგებლობისაგან თავის არიდების თაობაზე.

40. სამოქალაქო სამართალწარმოება შეჯიბრებითობის პრინციპზეა დამყარებული, რაც თავისთავად მიაწინებს მხარეთა შესაძლებლობაზე, მათი მოთხოვნები, თუ ამ მოთხოვნის წინააღმდეგ წარდგენილი შესაგებლები დამაჯერებლად დაადასტურონ. მტკიცების პროცესში მხარე არ არის შეზღუდული და ის თავად წყვეტს რომელი ფაქტით დაამტკიცოს მოთხოვნის მართებულობა, თუმცა, ვალდებულია მითითებული ფაქტები სარწმუნო მტკიცებულებებს დაამყაროს.

41. სსსკ-ის მე-4 მუხლის პირველი ნაწილის, 102-ე მუხლით სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ, უმთავრესად, მტკიცების ტვირთის მატერიალური კანონმდებლობით განსაზღვრას უკავშირდება, კერძოდ, საქმის გარემოებები, რომლებიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით.

42. ამდენად, მტკიცების ტვირთის სამართლიანი და ობიექტური განაწილების შედეგად, როგორც წესი, მოსარჩელემ უნდა ამტკიცოს გარიგების მოჩვენებითობა და შემძენის არაკეთილსინდისიერება, თუმცა, იმ შემთხვევაში, როდესაც გარიგება ახლო ნათესავებს შორის იდება, მით უფრო, როდესაც სახეზეა უსასყიდლო გარიგება, ასეთ ვითარებაში არსებობს პრეზუმფცია, რომ ახლო ნათესავმა (დედამ, შვილმა, დამ, ძმამ, მეუღლემ) იცოდა გარიგების ბათილობის წინაპირობების თაობაზე. შესაბამისად, ახლო ნათესავებს შორის გარიგების დადების პირობებში, მით უფრო, თუ გარიგება უსასყიდლო ხასიათისაა, შემძენის კეთილსინდისიერების პრეზუმფცია არ არსებობს, რაც იმთავითვე მტკიცების ტვირთის შებრუნების საფუძველია.

43. განსახილველ შემთხვევაში სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ მოპასუხე დებსა და მეუღლეებს შორის უძრავი ქონების თაობაზე დადებული უსასყიდლო გარიგების არსებობის პირობებში, მოწინააღმდეგე მხარეებს უნდა ემტკიცებინათ, რომ მართალია, უსასყიდლოდ მოხდა ქონების გადაცემა, თუმცა, არსებობდა ქონების საკუთრებაში მიღების ნამდვილი ნება, და შემძენმა არ იცოდა და არც შეიძლებოდა, სცოდნოდა იმ საფრთხის თაობაზე, რომ აღნიშნული ქონების მიმართ მოსარჩელის კანონიერი ინტერესი არსებობდა. შესაბამისად, ასეთ ვითარებაში სწორედ მოპასუხეებს – გ----- და მ----- მ-----ებს უნდა ემტკიცებინათ, რომ ისინი კეთილსინდისიერები იყვნენ. მათვე უნდა დაედასტურებინათ, თუ რამ განაპირობა ხელშეკრულების დადება დროის სწორედ ისეთ მონაკვეთში, როდესაც მხარეებს შორის ბ----- მ-----ის ქონებასთან დაკავშირებით დავა დაწყებული იყო.

44. განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მოწინააღმდეგე მხარეებმა ვერ დაადასტურეს სადავო ხელშეკრულების დადების ნამდვილი ნება. დებსა და მეუღლეებს შორის უძრავი ქონების უსასყიდლო განკარგვა იმ დროს, როდესაც გარდაცვლილის ქონების წილი სადავოდ იყო გამხდარი, მიუთითებს პასუხისმგებლობისაგან თავის არიდებაზე, აღსანიშნავია, რომ საწინააღმდეგო გარემოებები, რაც უარყოფდა ამ პრეზუმფციას, მოპასუხეებს არ მიუთითებიათ. შესაბამისად, სადავო გარიგებები ბათილია, გამოვლენილი ნების მოჩვენებითი ხასიათის გამო.

კასატორის მოთხოვნა და საფუძვლები:

45. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მემკვიდრე მოპასუხეებმა შეიტანეს საკასაციო საჩივარი, მოითხოვეს მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძვლებით:

46. კასატორმა მიუთითა სსკ-ის 173-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 1151-ე, 1161-ე, 1163-ე მუხლებით და აღნიშნა, რომ მეუღლეთა ინდივიდუალური ქონების თანასაკუთრებად მიჩნევის წინაპირობებია: ა) ქორწინების განმავლობაში გაწეული ხარჯები; ბ) გაწეული ხარჯების შედეგად ქონების ღირებულების მნიშვნელოვანი ზრდა. ამდენად, სავალდებულოა, არსებობდეს ორივე პირობა ერთდროულად. პირველი ინსტანციის სასამართლომ სწორად შეაფასა ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოება, როდესაც მიუთითა, რომ ქორწინების პერიოდში ჩატარებული სარეკონსტრუქციო სამუშაოები და გაწეული ხარჯი, რომლის შედეგად გაიზარდა ქონების ღირებულება, არ არის საკმარისი სამართლებრივი რეჟიმის ტრანსფორმაციისათვის. აუცილებელია, ქონების ღირებულების მნიშვნელოვანი გაზრდა, რაც გამოწვეული უნდა იყოს ქონების გადაგეგმარების, მშენებლობის დასრულების, გადაკეთების შედეგად. სააპელაციო სასამართლომ ისე გაიზიარა აპელანტის მიერ მითითებული გარემოებები და მტკიცებულებები, რომ არ გამოუკვლევიან და არ შეუდარებია საქმის მასალებთან.

47. სააკველაციო პალატამ მტკიცებულებად მიიჩნია სადავო პერიოდში (2009-2014 წწ.) მოსარჩელის მიერ კუთვნილი ბინის უზრუნველყოფის გზით სოლიდური თანხის სესხად მიღების ფაქტი.

48. კასატორის მოსაზრებით, მოსარჩელის მიერ 2008 წელს და 2010 წელს სესხის ხელშეკრულებების გაფორმება და სესხის სახით თანხის მიღება თავისთავად არ მიუთითებს მოსარჩელის მიერ სადავო სახლში სამშენებლო სამუშაოების ჩასატარებლად ხარჯების გაწევაზე. მოსარჩელემ ვერ დაადასტურა ის გარემოება, რომ სწორედ 2008-2010 წლებში განხორციელდა სადავო საცხოვრებელ სახლში იმგვარი სარემონტო სამუშაოების ჩატარება, რასაც შეეძლო, ამ ქონების ღირებულების მნიშვნელოვანი ზრდა გამოეწვია. საქმეში არსებული მტკიცებულებებით არ დაადასტურდა ის გარემოება, რომ სესხის სახით მიღებული თანხა მიზნობრივად მიემართა სადავო სახლში რემონტის ჩატარებას, სარეკონსტრუქციო სამუშაოების შესრულებას, გადაგეგმარებას.

49. საქმეზე მოსარჩელის შუამდგომლობის საფუძველზე დაკითხულმა მოწმემ რ-----მ დაადასტურა მხოლოდ ის ფაქტი, რომ მეორე სართულზე არსებული დიდი ოთახი გადატიხრა და შელესა დაახლოებით 2008-2010 წლებში, ხოლო სხვა სახის სამუშაოების შესრულებაში მას მონაწილეობა არ მიუღია. მოწმეებმა – ე-----ი კ-----მ, ნ--- ა----- და ც----- ნ-----მ, რომლებიც ცხოვრობენ მეზობლად, დაადასტურეს, რომ სადავო საცხოვრებელ სახლში წლების განმავლობაში ნამდვილად მიმდინარეობდა სარემონტო-სამშენებლო სამუშაოები და თანდათან სახლი გახდა ვარგისი საცხოვრებლად, თუმცა აღნიშნული მოწმეები კონკრეტულად ვერ უთითებენ 2009 წლის შემდეგ მამკვიდრებლის გარდაცვალებამდე რა სახის სამუშაოები ჩატარდა და რა წვლილი მიუძღვის მოსარჩელეს, გასწია თუ არა მან რაიმე ხარჯი საცხოვრებელი სახლის გაუმჯობესების, ღირებულების გაზრდის მიზნით.

50. მოცემულ საქმეზე არ იქნა წარმოდგენილი უტყუარი სარწმუნო მტკიცებულება, რაც მოსარჩელის მიერ სადავო სახლის მნიშვნელოვნად გადაგეგმარების, სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარების მიზნით, მოსარჩელის მიერ ხარჯების გაწევის ფაქტს დაადასტურებდა. ასეთი სახის მტკიცებულებად, თავისი შინაარსიდან გამომდინარე, ვერ იქნება მიჩნეული მოწმეთა სავარაუდო ჩვენებები, რომლებიც კონკრეტულად ვერ უთითებენ სამუშაოს ჩატარების წელს და მოსარჩელის როლს ამ სამუშაოების ჩატარებაში.

51. სააკველაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა საქმეზე მოწმის სახით დაკითხული მამკვიდრებლის ძმის და ნ----- ბ-----ს ჩვენება, ნ----- ბ----- მიიჩნია დაინტერესებულ პირად, ვინაიდან წარმოადგენდა მოპასუხის მეუღლეს, რაც შეეხება მამკვიდრებლის ძმას, მან დაადასტურა, რომ მამკვიდრებელთან ერთად მიიღო აღნიშნული მიწის ნაკვეთები, ისინი ერთად აშენებდნენ სახლს. მას ხელი მიუწვდებოდა სამშენებლო მასალებზე და ძირითადად ის ეხმარებოდა მასალებით. მამკვიდრებლის ძმას არ უთქვამს, რომ სახლის მშენებლობა მიმდინარეობდა 2009 წლიდან 2014 წლამდე პერიოდში. მას სხვაგან არასდროს არ უცხოვრია, ყოველთვის ცხოვრობდა

აღნიშნულ მისამართზე სადავო საცხოვრებელი სახლის მოპირდაპირედ და კარგად იცოდა სადავო საცხოვრებელ სახლზე ჩატარებული სამშენებლო თუ სარემონტო სამუშაოების შესახებ. მისი განმარტებით, სახლის მშენებლობა და არსებულ მდგომარეობამდე მიყვანა სადავო პერიოდისათვის დასრულდა 2000 წელში.

52. კასატორის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლო არასწორად დაყრდნო სსიპ „ლეკან სამხარაულის სახელობის ექსპერტის ეროვნული ბიუროს“ დასკვნას, ვინაიდან, ექსპერტმა მოსარჩელე მხარის მითითებით განსაზღვრა ჩატარებული სამუშაოების ღირებულება, მას არ დაუდგენია ხანდაზმულობის ვადა და, სათანადო მეთოდის არარსებობის გამო, ვერ დაადგენდა ჩატარებული სამშენებლო და სარემონტო სამუშაოების წლებს. საქმეში არსებობს ექსპერტის მიერ გაცემული ცნობა, რომ საქართველოში არსებული მეთოდის გათვალისწინებით, შეუძლებელია დადგინდეს მშენებლობის ან სარემონტო სამუშაოების ხანდაზმულობის ვადა. ექსპერტმა მხოლოდ მოსარჩელე მხარის მითითებით განსაზღვრა ჩატარებული სამუშაოები. საქმეში წარმოდგენილ მტკიცებულებათა ერთობლიობით კი ვერ დადასტურდა ჩატარებული სამუშაოების 2009-2014 წლებში მიმდინარეობის პერიოდი. სასამართლოზე მოწმის სახით დაკითხულმა ექსპერტმა დაადასტურა, რომ მას არ განუსაზღვრავს ჩატარებული სამუშაოების პერიოდი, მან მხოლოდ პროცესზე ჩამოთვალა ფარული და ღია სამუშაოები, ხოლო, რაც შეეხება სამუშაოს ჩატარების თარიღს, მან კატეგორიულად გამორიცხა აღნიშნული თარიღის განსაზღვრა ექსპერტის მიერ.

53. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2019 წლის 28 იანვრის განჩინებით მ----- მ-----ის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სსსკ-ის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად. ამავე განჩინებით დადგინდა, რომ კასატორი სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულია.

54. საკასაციო სასამართლოს 2019 წლის 14 თებერვლის განჩინებით გ-----, მ----- მ-----ებისა და მ--- ა-----ის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სსსკ-ის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

55. საკასაციო სასამართლომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, შეამოწმა საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხი და თვლის, რომ იგი დაუშვებლად უნდა იქნეს მიჩნეული შემდეგ გარემოებათა გამო:

56. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ 1996 წლის 2 ოქტომბერს მოსარჩელესა და მის აწ გარდაცვლილ მეუღლეს შეეძინათ საერთო შვილი

(მოსარჩელის შვილი).

57. 1997 წლის 30 აპრილის მიღება-ჩაბარების აქტით მოსარჩელის მეუღლემ საკუთრებაში მიიღო 580 კვ.მ მიწის ნაკვეთი.

58. მეუღლეთა შორის ქორწინების რეგისტრაცია განხორციელდა 2009 წლის 27 აგვისტოს.

59. 2008 წლის 23 აპრილს, ერთი მხრივ, გამსესხებელსა და, მეორე მხრივ, მოსარჩელეს (მსესხებელს) შორის დაიდო სესხის, იპოთეკისა და ბინით სარგებლობის ხელშეკრულება, რომლითაც გამსესხებელმა მოსარჩელეს ასესხა 8600 აშშ დოლარი.

60. 2010 წლის 17 სექტემბერს სხვა გამსესხებელსა და მოსარჩელეს (მსესხებელს) შორის დაიდო სესხის იპოთეკისა და ბინით სარგებლობის ხელშეკრულება, რომლითაც გამსესხებელმა მოსარჩელეს ორი წლის ვადით ასესხა 12 000 აშშ დოლარი.

61. 2012 წლის 19 მარტის სესხის და იპოთეკის ხელშეკრულებაში ცვლილებების და/ან დამატების შეტანის შესახებ ხელშეკრულების მიხედვით, იპოთეკარმა მესაკუთრე მოსარჩელეს დამატებით გადასცა 1500 აშშ დოლარი. გარდა ამისა, უდავოა, რომ მოსარჩელე დასაქმებული იყო ინგლისური ენის პედაგოგად, იგი, ამავედროულად, კერძო რეპეტიტორობასაც ახორციელებდა.

62. წინამდებარე საკასაციო საჩივარში მხარემ განმარტა, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასათანადოდ შეაფასა დაკითხული მოწმეების ჩვენებები, არასწორად დაადგინა დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტები და დაუსაბუთებლად მიიჩნია, რომ მოსარჩელემ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა მამკვიდრებლის ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული უძრავი ქონება.

63. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი გარკვეულ შეზღუდვებს აწესებს საკასაციო საჩივრის დასაშვებობასთან დაკავშირებით, კერძოდ, 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ ან არაქონებრივ დავაზე დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციას და ადამიანის უფლებათა

ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე.

64. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი ზემოთ მითითებული საფუძვლით.

65. საკასაციო სასამართლო იზიარებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების მსჯელობას სადავო ჩუქების ხელშეკრულებების ბათილად ცნობასთან დაკავშირებით (იხ. მოცემული განჩინების პპ 36-44).

66. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კასატორის დასაშვებ და დასაბუთებულ საკასაციო პრეტენზიად ვერ შეფასდება მხარის არგუმენტი, რომ სააპელაციო პალატამ არასწორად დაადგინა საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებები და დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტები.

67. წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის არგუმენტების საწინააღმდეგოდ საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო სამართალწარმოება აგებულია მხარეთა შეჯიბრებითობის პრინციპზე. სსსკ-ის მე-4 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. ამავე კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.

68. დასახელებული ნორმების თანახმად, სამოქალაქო პროცესში მხარეები ვალდებული არიან, სათანადო მტკიცებულებების წარდგენის გზით დაადასტურონ მათი პოზიციის გასამყარებლად მითითებული გარემოებების არსებობა. კანონით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, რომელიც ადგენს მხარეთა შორის მტკიცების ტვირთის განაწილების სპეციფიკურ წესს, მოსარჩელეს ევალება სასარჩელო განცხადებაში ასახული ფაქტების მტკიცება, ხოლო მოპასუხე მოვალეა, სარჩელისაგან თავდაცვის მიზნით, ქმედითად უარყოს მოსარჩელის არგუმენტები, წარადგინოს იმგვარი მტკიცებულებები, რომლებიც გააქარწყლებს მოსარჩელის მიერ დასახელებულ ფაქტებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში მხოლოდ მოპასუხის ზეპირი განმარტება მოსარჩელის პოზიციას ვერ გადაწონის და მხარისათვის არახელსაყრელ მატერიალურ-სამართლებრივ შედეგს გამოიწვევს.

69. ამავდროულად, სსსკ-ის 105-ე მუხლი ადგენს სასამართლოს მხრიდან

მხარეთა მიერ მითითებული გარემოებების შეფასების პირობებს, კერძოდ, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ. მოსაზრებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს სასამართლოს შინაგან რწმენას, უნდა აისახოს გადაწყვეტილებაში.

70. ამდენად, სადავო გარემოებების დადგენისას სასამართლო იმსჯელებს საქმეში წარმოდგენილ მხარეთა განმარტებებზე, წერილობითი დოკუმენტებსა და სხვა მტკიცებულებებზე ერთობლიობაში, რისი ურთიერთშეჯერებით გადაწყვეტს, სარწმუნოდ მიიჩნიოს თუ არა ამა თუ იმ ფაქტი არსებობა.

71. განსახილველ შემთხვევაში მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით სააპელაციო სასამართლომ შეაფასა საქმეზე წარმოდგენილი მტკიცებულებები – მოწმეთა ჩვენებები, მოსარჩელის მიერ დადებული იპოთეკით უზრუნველყოფილი სესხის ხელშეკრულებები, ექსპერტიზის დასკვნა და მითითებული მტკიცებულებების შეფასების შედეგად დადასტურებულად ჩათვალა, რომ სადავო უძრავ ქონებაზე სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოები, რომელთა საფუძველზეც სადავო უძრავი ნივთის მდგომარეობა არსებითად გაუმჯობესდა და, შესაბამისად, მისი ღირებულება მნიშვნელოვნად გაიზარდა, მეუღლეთა ქორწინების განმავლობაში განხორციელდა.

72. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სსკ-ის 1163-ე მუხლით გათვალისწინებულ ერთ-ერთი მეუღლის ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული ქონებაზე მეუღლეთა თანასაკუთრების რეჟიმის გავრცელებასთან დაკავშირებით არსებობს სტაბილური სასამართლო პრაქტიკა, რომლის თანახმად იმ ქონების მხოლოდ მიმდინარე რემონტი, რომელიც ერთ-ერთ მეუღლეს ეკუთვნის, არ შეიძლება ქონების საერთო საკუთრებად აღიარების საფუძველი გახდეს. საკასაციო სასამართლოს მითითებით, ქონების რემონტი ან თანხების დაბანდება მხოლოდ იმ შემთხვევაშია ქონების თანასაკუთრებად აღიარების საფუძველი, როცა ამ ქონების ღირებულება მნიშვნელოვნად გაიზარდა (იხ. სუსგ 11.01.2010წ. საქმე №ას-1078-1345-09, 8.09.2006წ. საქმე №ას-33-489-06, 16.03.2016წ. საქმე №ას-7-7-2016 განჩინებები).

73. მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო პალატამ დაადგინა, ხოლო კასატორს დასაშვები და დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია არ წარუდგენია იმ გარემოებების საწინააღმდეგოდ, რომ მეუღლეთა ქორწინების განმავლობაში სადავო საცხოვრებელ სახლს ჩაუტარდა სამშენებლო/სარემონტო სამუშაოები (ოთახების გადატიხვრა, კედლების შელესვა, იატაკის და ჭერის გაკეთება), რომლითაც ქონება კარკასული მდგომარეობიდან საცხოვრებლად ვარგის მდგომარეობაში გადავიდა.

74. აღნიშნული მეტყველებს, რომ სადავო ქონების მდგომარეობა მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა, რაც სსკ-ის 1163-ე მუხლის რეგულირების

სფეროში ექცევა.

75. ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში კასატორს ზემოაღნიშნული მტკიცებულებების გასაქარწყლებლად არ მიუთითებია ისეთ გარემოებაზე, რომელიც წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის რომელიმე პირობას შეესაბამებოდა.

76. სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე არ არის განხილული მნიშვნელოვანი მატერიალური ან/და საპროცესო დარღვევებით, ვერც კასატორი მიუთითებს რაიმე ისეთ დარღვევაზე, რომელსაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე, რის გამოც საკასაციო საჩივარს არა აქვს წარმატების პერსპექტივა.

77. კასატორმა ვერ დაასაბუთა, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასთან და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალთან წინააღმდეგობაში მოდის.

78. ამასთან, საკასაციო საჩივრის განხილვისა და საკასაციო სასამართლოს ახალი გადაწყვეტილების მიღების საჭიროება არ არსებობს არც სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბების აუცილებლობის თვალსაზრისით და არც იმ საფუძვლით, რომ საკასაციო სასამართლოს მსგავს საკითხზე ჯერ არ უმსჯელია და გადაწყვეტილება არ მიუღია. შესაბამისად, მოცემულ საქმეზე არ არსებობს ვარაუდი, რომ საკასაციო საჩივრის განხილვის შემთხვევაში მოსალოდნელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს უკვე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება.

79. ამავდროულად, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება არ განსხვავდება საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკისაგან.

80. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო არ არის უფლებამოსილი, დაუშვას წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი, რის გამოც მას უარი უნდა ეთქვას განხილვაზე.

81. სსსკ-ის 401-ე მუხლის მეოთხე ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობის შემთხვევაში პირს დაუბრუნდება მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70 პროცენტი. ამდენად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ კასატორებს – გ-----, მ----- მ-----ებსა და მ--- ა-----ს უნდა დაუბრუნდეთ სახელმწიფო ბაჟის სახით მ----- მ-----ის მიერ 05/02/2019 №- საგადახდო დავალებით გადახდილი 2106,60 ლარის 70% – 1474,62 ლარი.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე, 401-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. გ-----, მ-----, მ----- მ-----ებისა და მ--- ა-----ის საკასაციო საჩივარი დარჩეს განუხილველად დაუშვებლობის გამო.

2. კასატორებს – გ----- მ-----ეს (პირადი №-----), მ----- მ-----ესა (პირადი №-----) და მ--- ა-----ს (პირადი №-----) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან **(ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 300773150)** დაუბრუნდეთ სახელმწიფო ბაჟის სახით მ----- მ-----ის მიერ 05/02/2019 №- საგადახდო დავალებით გადახდილი 2106,60 ლარის 70% – 1474,62 ლარი.

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ზ. ძლიერიშვილი

მოსამართლეები:

ბ. ალავეძე

ე. გასიტაშვილი